

Dokument s plenarne sjednice

A9-0388/2023

4.12.2023

IZVJEŠĆE

o kulturnoj raznolikosti i uvjetima za autore na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe
(2023/2054(INI))

Odbor za kulturu i obrazovanje

Izvjestitelj: Ibán García Del Blanco

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	12
PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	14
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	15
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	16

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o kulturnoj raznolikosti i uvjetima za autore na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe (2023/2054(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 167. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Konvenciju UNESCO-a o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ¹,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Kreativna Europa (2021. – 2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva (EU) 2019/1937 i (EU) 2020/1828 (Akt o digitalnim tržištima)³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama)⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. prosinca 2022. o provedbi Nove europske agende za kulturu i Strategije EU-a za međunarodne kulturne odnose⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2021. o europskim medijima u digitalnom desettljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2021. o položaju umjetnika i kulturnom oporavku u EU-u⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o umjetnoj inteligenciji u

¹ SL L 130, 17.5. 2019., str. 92.

² SL L 189, 28.5.2021., str. 34.

³ SL L 265, 12.10.2022., str. 1.

⁴ SL L 277, 27.10.2022., str. 1.

⁵ SL C 177, 15.5.2023., str. 78.

⁶ SL C 184, 5.5.2022, str. 71.

⁷ SL C 184, 5.5.2022, str. 88.

obrazovnom, kulturnom i audiovizualnom sektoru⁸,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2020. s preporukama Komisiji o okviru etičkih aspekata umjetne inteligencije, robotike i s njima povezanih tehnologija⁹,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2020. o pravima intelektualnog vlasništva za razvoj tehnologija umjetne inteligencije¹⁰,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o kulturnom oporavku Europe¹¹,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za kulturu i obrazovanje (A9-0388/2023),
- A. budući da je glazbeni sektor, kao ključna sastavnica kulturne i jezične raznolikosti u Uniji, važan stup kulture te da od svih kulturnih i kreativnih sektora najviše dopire do javnosti;
- B. budući da je glazbeni sektor važan dio kulturnih i kreativnih industrija, koji je prepoznat kao jedan od 14 ključnih ekosustava za izgradnju europskog gospodarstva jer se njime ostvaruje rast i stvaraju radna mjesta, uključujući i za mlade;
- C. budući da se skladatelji, tekstopisci i izvođači nalaze na samom početku vrijednosnog lanca glazbenog sektora te da su prvi i najvažniji kreativni pokretači sve glazbe koja se distribuira na platformama za internetski prijenos;
- D. budući da je brz ritam inovacija u području digitalnih tehnologija tijekom posljednja dva desetljeća iz temelja promijenio glazbeni sektor, a osobito načine na koji se glazba stvara, producira i distribuira, kao i pristup glazbi i njezinu konzumaciju;
- E. budući da se glazbeni sektor konstantno i brzo prilagođava te da ga obilježavaju novi poslovni modeli i načini interakcije s publikom i upotreba komplementarnih platformi kao što su platforme društvenih medija ili videoaplikacije kratkog formata, koje stvaraju i nove mogućnosti, ali i donose nove izazove; budući da se u tom kontekstu potrebno suočiti s velikim izazovima, primjerice promicanjem kulturne raznolikosti i pravednom naknadom za autore;
- F. budući da je glavni način na koji ljudi sada uživaju u glazbi internetski prijenos glazbenih usluga u okviru digitalnih glazbenih platformi ili platformi, na kojima korisnici na internetu učitavaju sadržaj, uključujući platforme društvenih medija, prijenos izvedbi uživo ili kratke videoaplikacije, koje omogućuju pristup do 100 milijuna zvučnih zapisa, dostupnih bilo gdje, u bilo kojem trenutku i na svim vrstama uređaja, besplatno ili uz relativno nisku mjesečnu pretplatu;
- G. budući da internetski prijenos predstavlja udio od 67 % u globalnim prihodima

⁸ SL C 15, 12.1.2022., str. 28.

⁹ SL C 404, 6.10.2021., str. 63.

¹⁰ [SL C 404, 6.10.2021., str. 129.](#)

¹¹ SL C 385, 22.9.2021., str. 152.

glazbenog sektora¹²; budući da je globalni glazbeni sektor stalno rastao, što je kulminiralo 2022. godine, koja je bila osma uzastopna godinom rasta s godišnjim prihodima u iznosu od 22,6 milijardi USD; budući da sve veći broj ulagača u glazbeni sektor otkriva njegovu golemu ukupnu gospodarsku vrijednost;

- H. budući da autori i izvođači često nisu priznati ni plaćeni na način koji odražava stvarni opseg njihova doprinosa, što dovodi do toga da većina autora prima vrlo male prihode od tržišta internetskog prijenosa glazbe te često podrazumijeva da se ne mogu dalje baviti svojom profesionalnom karijerom, što s vremenom dovodi do velike neravnoteže, problema na koji treba odgovoriti¹³; budući da treba ispitati pravednije modele raspodjele prihoda od internetskog prijenosa autorima i izvođačima razmatranjem različitih dostupnih mehanizama, kao što su proporcionalni modeli i modeli usmjereni na korisnika ili pak potpuno novi modeli; budući da kriteriji za način na koji platforme računaju prijenose mogu utjecati i na manipulaciju internetskim prijenosom;
- I. budući da se u studijama ističe da aktualnu situaciju obilježavaju novi izazovi, uz još nekoliko dugotrajnih sustavnih problema s kojima se glazbeni sektor i dalje suočava, u prvom redu padom ukupne vrijednosti proizvoda, koncentracijom prihoda u rukama velikih izdavačkih kuća i najpopularnijih umjetnika, nedostatkom kvalitetnih podataka za pravilnu identifikaciju autora, izvođača ili drugih nositelja prava, manipulacijom internetskim prijenosom, nezakonitom upotrebom glazbenog sadržaja od strane pružatelja usluge dijeljenja internetskog sadržaja i dominantnih internetskih platformi i trgovina aplikacijama; podsjeća na to da svi ti čimbenici utječu na pravednost i održivost prihoda koje ostvaruje tržište internetskog prijenosa glazbe;
- J. budući da se prosječna cijena mjesečne pretplate na uslugu internetskog prijenosa glazbe nije povećala tijekom godina od pokretanja takvih usluga, posebno uzimajući u obzir inflaciju i veliko povećanje dostupnog sadržaja;
- K. budući da se autorska prava ne bi trebala smatrati besplatnim sredstvom za vlastite komercijalne i promotivne strategije glazbenih usluga;
- L. budući da platforme za internetski prijenos glazbe na temelju primjene algoritama i sustava preporuka imaju glavnu ulogu u otkrivanju sadržaja te da tako snažno utječu na kulturnu raznolikost; budući da usto mogu utjecati na vidljivost određenih zvučnih zapisa, povećati broj njihovih preslušavanja ili odabira, te tako utjecati na prihode autora i skladatelja kao i drugih aktera u europskim kulturnim i kreativnim industrijama;
- M. budući da bi platforme za internetski prijenos glazbe trebale i dalje ulagati napore u povećanje opće transparentnosti i sljedivosti mnogih operativnih aspekata koji su od velike važnosti za autore, izvođače i druge nositelje prava; budući da platforme za internetski prijenos glazbe nisu obvezne osigurati transparentnost svojih algoritama i alata za preporučivanje niti osigurati promicanje europskih glazbenih djela;

¹² International Federation of Phonography Industry (Međunarodni savez fonografske industrije), Globalno izvješće za 2023., 21. ožujka 2023.

¹³ Briefing – [Research for CULT Committee: Cultural diversity and the conditions for authors in the European music streaming market: a bibliographical review](#) („Istraživanje za odbor CULT – Kulturna raznolikost i uvjeti za autore na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe: bibliografski pregled”), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku, lipanj 2023.

- N. budući da treba dodatno analizirati promicanje kulturne raznolikosti na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe, uključujući promicanje europskih umjetnika diljem svijeta, kako bi se oslobodio puni potencijal europskih kulturnih i kreativnih industrija, koji ne može ovisiti isključivo o komercijalnim odlukama dominantnih privatnih globalnih operatera;
- O. budući da se glazbeni sektor u sve većoj mjeri suočava s porastom sadržaja koji je stvorila umjetna inteligencija te da broj zvučnih zapisa koji preplavljaju platforme za internetski prijenos glazbe svakodnevno raste, što bi moglo produbiti postojeće neravnoteže u pogledu mogućnosti otkrivanja i naknade za autore; budući da bi, upravo suprotno, razvoj tehnologija umjetne inteligencije trebao biti u službi ljudske kreativnosti te joj doprinositi te da bi njihova upotreba trebala biti transparentna;
- P. budući da je utvrđeno nekoliko slučajeva prijevera i manipulacija povezanih s internetskim prijenosom; naime, određeni akteri manipuliraju sustavom kako bi otuđili prihode koji bi inače pripali autorima i izvođačima, na primjer upotrebom botova za umjetno povećanje broja slušatelja za određene zapise¹⁴; budući da su dosada sustavi za otkrivanje i mehanizmi identifikacije za ublažavanje tog prijevernog ponašanja na platformama za internetski prijenos glazbe bili ograničeni;
- Q. budući da je važno osigurati funkcionalno jedinstveno tržište za internetsku distribuciju glazbe; budući da je stoga potrebno uložiti veće napore u rješavanje i uklanjanje problema razlika i neravnoteža s obzirom na njihov utjecaj na tržište, posebno u pogledu udjela u prihodima od platformi za internetski prijenos; budući da bi u tu svrhu trebalo provesti dodatnu istragu i analizu kako bi se prikupili podaci i utvrdili čimbenici koji bi mogli stvoriti prepreke optjecaju glazbenog sadržaja diljem Europe;
- R. budući da je pravilna identifikacija autora ključna ne samo za njihovo priznavanje i primjereniju naknadu već i za osiguravanje raznolikosti i transparentnosti na platformama;
1. ističe da treba podupirati i uspostaviti pravila za osiguravanje pravednog i održivog ekosustava za internetski prijenos glazbe u Uniji, kojim bi se ujedno promicala kulturna raznolikost te ispravljale neravnoteže koje negativno utječu na taj sektor, posebno na autore i izvođače, i koje mogu spriječiti njegovo uspješno funkcioniranje;
 2. ističe da svi akteri u vrijednosnom lancu internetskog prijenosa glazbe trebaju sudjelovati u učinkovitom dijalogu koji uključuje autore i izvođače te provesti potrebne izmjene kako bi se osigurao pravedan, uključiv i održiv ekosustav u tom sektoru i na taj način moglo doprinijeti kulturnoj raznolikosti pružanjem prilika za otkrivanje umjetnika i promicanjem lokalnih repertoara;
 3. sa zabrinutošću primjećuje da sadašnja neravnoteža u raspodjeli prihoda na tržištu internetskog prijenosa glazbe nepovoljno utječe na autore i izvođače te ugrožava održivost njihova profesionalnog djelovanja na digitalnom tržištu; pozdravlja sve napore koji se ulažu u pravedniju naknadu za autore i izvođače, a tako i priznavanje

¹⁴ Priopćenje za medije – [Fake streams, real phenomenon: the CNM working with the industry to fight streaming fraud](#) („Lažni internetski prijenosi, stvarna pojava: Centre national de la musique surađuje s industrijom u borbi protiv prijevera povezanih s internetskim prijenosom”), Centre national de la musique, 16. siječnja 2023.

važnosti njihove uloge u europskom glazbenom sektoru;

4. poziva Komisiju da procijeni učinak postojećih ugovornih praksi na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe kao i trenutnog modela raspodjele prihoda za usluge internetskog prijenosa glazbe na kulturnu raznolikost i načelo primjerene i razmjerne naknade za autore i izvođače te je poziva da u suradnji s relevantnim dionicima ispita odgovarajuće mjere, uključujući alternativne i pravednije modele za preraspodjelu prihoda od internetskog prijenosa; poziva Komisiju da ispita postoji li visoka razina koncentracije glazbene industrije i da procijeni njezin utjecaj na kulturnu raznolikost, naknade autorima i tržišno natjecanje;
5. apelira na sve dionike da poduzmu sve potrebne korake za uklanjanje postojećih neravnoteža i traži od Komisije da prati i podupire napredak u tom pogledu kao i da razmotri odgovarajuće političke prijedloge u slučaju da se problem smisleno ne riješi dobrovoljnim inicijativama dionika;

Ususret održivom ekosustavu za autore

6. ističe da bi se ključna uloga autora trebala odražavati u većoj vidljivosti usluga internetskog prijenosa glazbe i uravnoteženijoj raspodjeli prihoda od internetskog prijenosa; poziva industriju da istraži nove modele za raspodjelu prihoda od internetskog prijenosa kako bi se autorima i izvođačima osigurala najpravdnija i najpravednija moguća raspodjela;
7. potiče Komisiju da ocijeni imaju li upotreba novih tehnologija, kao što su lanci blokova, i međunarodni identifikacijski kodovi nositelja prava, glazbenih djela i zvučnih zapisa potencijal za povećanje transparentnosti i troškovne učinkovitosti na tržištu internetskog prijenosa glazbe, naročito u pogledu točnosti metapodataka i naknada, u prvom redu kada je riječ o autorima i izvođačima; izražava žaljenje zbog toga što, općenito, usluge internetskog prijenosa glazbe ne odlikuju takva transparentnost i zahtjevi u pogledu identifikacije;
8. naglašava da je važno da autori postanu članovi organizacija za kolektivno ostvarivanje prava kako bi se zajamčilo pravo na kolektivne ugovore i kolektivno zastupanje; naglašava da je svrha kolektivnih pregovora u okviru društava autora zajamčiti odgovarajuću vrijednost korištenja djela autora na tržištu internetskog prijenosa glazbe te omogućiti pravedniji pristup tržištima i kulturnoj raznolikosti u Uniji; podsjeća na važnost Direktive 2014/26/EU¹⁵, kojom se osigurava okvir za internetsko izdavanje odobrenja važećih za više državnih područja za prava autorâ za usluge internetskog prijenosa glazbe, jamči slobodan izbor autora u odabiru najučinkovitijeg načina upravljanja vlastitim pravima na naknadu te se utvrđuje visoka razina transparentnosti i pravila dobrog upravljanja za organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, što je ključno za učinkovito upravljanje repertoarima na platformama za internetski prijenos glazbe;
9. ističe da je od presudne važnosti poboljšati identifikaciju sviju koji su uključeni u

¹⁵ Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu (SL L 84, 20.3.2014, str. 72.).

proces stvaranja, a posebno autora i izvođača, u sklopu usluga internetskog prijenosa glazbe, jamčenjem sveobuhvatne i točne dodjele metapodataka od trenutka stvaranja za svaki zvučni zapis učitani u sklopu navedenih usluga; u tom pogledu potiče upotrebu svih međunarodnih identifikacijskih kodova (IPI¹⁶, ISWC¹⁷, ISRC¹⁸, IPN¹⁹ i ISNI²⁰); ističe da je pravilna identifikacija stvaratelja presudna kada je riječ o potrazi za djelima i mogućnosti njihova otkrivanja te da omogućuje odgovarajuću naknadu za stvaratelje pri raspodjeli prihoda;

10. poziva sve aktere glazbene industrije da ulože veće napore kako bi se osigurala sveobuhvatna i ispravna dodjela metapodataka za pjesme na temelju identifikacije i točnog prijavljivanja podataka autora u vezi s njihovim glazbenim djelima u sklopu usluga internetskog prijenosa, među ostalim, kada je učitani sadržaj djelo potpuno neovisnih autora;
11. ističe da treba podići razinu osviještenosti, naročito među mladim autorima, o važnosti njihova točnog označavanja kao autora te isplate naknade za korištenje njihove glazbe na tržištu internetskog prijenosa glazbe; pozdravlja relevantne istraživačke programe i inicijative, među ostalim na međunarodnoj razini, te poziva Komisiju da istraži načine potpore takvim inicijativama;
12. podsjeća ne to da treba zajamčiti vrijednost autorskih prava bez obzira na to što nude usluge internetskog prijenosa glazbe; napominje da se u nekoliko recentnih studija^{21,22} ističe da većina autora i izvođača ne prima dostatne prihode od internetskog prijenosa glazbe; poziva na reviziju stopa preddigitalnih licencijskih naknada kako bi ih se uskladilo s pravednim i modernim stopama; osuđuje postojanje svake prakse, kao što je primjerice praksa podmićivanja (tzv. payola), kojom bi se autore prisililo da prihvate niže prihode ili čak nikakvu naknadu u zamjenu za veću vidljivost, čime se dodatno smanjuju njihovi ionako vrlo niski prihodi od internetskog prijenosa, osobito s obzirom na to da obećanje u smislu veće vidljivosti u većini slučajeva ostaje neispunjeno;
13. konstatira da u snažnom tržišnom natjecanju među pružateljima usluga internetskog prijenosa glazbe na europskom tržištu dominira svega nekoliko globalnih aktera; podsjeća na potrebu za brzom provedbom Akta o digitalnom tržištu i Akta o digitalnim uslugama kako bi se zajamčio pravedan ekosustav na temelju ukidanja nepoštenih praksi tržišnog natjecanja koje primjenjuju platforme za dijeljenje internetskog sadržaja i pružatelji usluga internetskog prijenosa glazbe na tržištu internetskog prijenosa glazbe, kao što su prakse kojima se korisnicima omogućuje nezakonit internetski prijenos ili preuzimanje zaštićenog sadržaja; naglašava potrebu za transparentnošću i učinkovitim

¹⁶ IPI: Interested Parties Information, <https://www.ipisystem.org/>.

¹⁷ ISWC: International Standard Musical Work Code, <https://www.iswc.org/>.

¹⁸ ISRC: International Standard Recording Code, <https://isrc.ifpi.org/en/>.

¹⁹ IPN: International Performer Number, <https://www.scapr.org/tools-projects/ipd/>.

²⁰ ISNI: International Standard Name Identifier, <https://isni.org/>.

²¹ Europski savez skladatelja i tekstopisaca (ECSA), [Music streaming and its impact on music authors – why we should fix streaming and how to ensure a sustainable future for all music creators](#) („Internetski prijenos glazbe i njegov utjecaj na autore glazbe – zašto bismo trebali unaprijediti internetski prijenos i kako osigurati održivu budućnost za sve stvaratelje glazbenih djela”), srpanj 2023.

²² Legrand Network, [Study on the place and role of authors and composers in the European music streaming market](#) („Studija o položaju i ulozi autora i skladatelja na europskom tržištu internetskog prijenosa glazbe”), Europska udruga društava autora i skladatelja, 28. rujna 2022.

revizijom u tom pogledu; ističe potrebu za eliminacijom takvih povreda na platformama i od strane platformi kao i u trgovinama aplikacijama;

14. ističe da je važno zajamčiti ulaganja u nove europske talente i glazbu, uključujući lokalne umjetnike, specijalizirane umjetnike i umjetnike iz ranjivih zajednica, uz pomoć odgovarajućih instrumenata financiranja, uključujući program Kreativna Europa, kako bi se potaknula ulaganja u raznovrsnije oblike repertoara u smislu jezika ili žanra, u pružanje digitalnih vještina i digitalnu transformaciju poslovnih modela; naglašava i potrebu za podizanjem razine osviještenosti autora o svojim pravima;
15. podupire promicanje razmjene informacija o nastupima umjetnika uživo na platformama, pogotovo kada je riječ o lokalnim umjetnicima, kako bi se olakšala nova otkrivanja i veća vidljivost;
16. traži od svih dionika u sektoru internetskog prijenosa glazbe da surađuju na procjeni i smanjenju ugljičnog otiska digitalne glazbe;

Isticanje i mogućnost otkrivanja europskih glazbenih djela

17. poziva na poduzimanje mjera na razini Unije kako bi se zajamčila vidljivost i dostupnost europskih djela, uzimajući pritom u obzir golemu količinu sadržaja koja se stalno povećava na platformama za internetski prijenos glazbe i nedostatak pravila EU-a za njihovo usklađeno reguliranje;
18. pozdravlja studiju čiju je izradu pokrenula Komisija i čiji je cilj procijeniti mogućnost otkrivanja europskih glazbenih djela u glazbenom ekosustavu, među ostalim u okviru usluga internetskog prijenosa glazbe; traži od Komisije da na temelju tih rezultata predloži odgovarajuće mjere, uključujući pravni okvir kako bi se osigurala vidljivost, dostupnost i isticanje europskih glazbenih djela na platformama za internetski prijenos glazbe;
19. u tom kontekstu poziva Komisiju da osigura da takav pravni okvir obuhvaća konkretne pokazatelje raznolikosti koji bi omogućili neovisnu procjenu upotrebe i vidljivosti europskih glazbenih djela te raznolikosti njihovih žanrova, jezika i neovisnih autora;
20. nadalje, ističe da bi se takvim pravnim okvirom od Komisije zahtijevalo da identificira najbolje prakse za testiranje raznolikog sadržaja koji se promiče na sučeljima platformi te da redovito prati i o tome izvješćuje uz pomoć jasne metodologije za razumijevanje i procjenu vidljivosti europskih glazbenih djela, među ostalim, na uređenim popisima za reprodukciju, korisničkim sučeljima, u algoritamskim odabirima i sustavima preporuka kako bi se osigurali isticanje i mogućnost otkrivanja;
21. poziva Komisiju da prikupi podatke i provede temeljitu analizu kako bi se osigurala mogućnost otkrivanja europskih glazbenih djela u okviru usluga internetskog prijenosa glazbe kao i na to da uvede strukturirani dijalog između svih uključenih strana; traži od Komisije da na temelju nalaza razmotri mogućnost uvođenja konkretnih mjera, kao što su kvote za europska glazbena djela, na platformama za internetski prijenos glazbe;
22. poziva Komisiju i države članice da procijene odgovarajuće načine za očuvanje digitalne europske glazbene baštine, uz istodobno smanjenje *de facto* ovisnosti o

komercijalnim platformama za internetski prijenos glazbe, kako bi osigurale dugoročnu dostupnost i pristupačnost europskih glazbenih djela;

Ususret etičkoj upotrebi umjetne inteligencije

23. poziva na etičku upotrebu umjetne inteligencije u kulturnim i kreativnim industrijama, uključujući glazbu, te ističe da umjetna inteligencija može biti alat kojim umjetnici mogu istraživati, uvoditi inovacije i poboljšavati vlastito stvaralaštvo; poziva na maksimalnu transparentnost i ističe potrebu da se osigura usklađenost sa svim pravnim zahtjevima Unije o razvoju, proizvodnji i isporuci glazbenih djela uz pomoć tehnologija umjetne inteligencije; naglašava potrebu za reagiranjem na implikacije upotrebe umjetne inteligencije u kulturnim i kreativnim industrijama;
24. poziva Komisiju da predloži pravne ciljne odredbe kako bi se osigurala transparentnost algoritama i sustava za preporučivanje sadržaja svih relevantnih platformi za internetski prijenos glazbe s ciljem sprečavanja nepoštenih praksi i prijevara povezanih s internetskim prijenosom, čijom se upotrebom žele smanjiti troškovi i dodatno umanjiti vrijednost za profesionalne autore; traži da pružatelji glazbenih usluga nastave ulagati u odgovarajuće alate za utvrđivanje takvih aktivnosti;
25. naglašava da je porast sadržaja koji stvara umjetna inteligencija doveo do sve većeg broja zvučnih zapisa koji se učitavaju na platforme za internetski prijenos, zbog čega je još važnije osigurati isticanje i mogućnost otkrivanja europskih glazbenih djela; ističe da bi građani trebali biti svjesna toga jesu li glazbena djela, pjesme ili umjetnici koje slušaju na platformama za internetski prijenos glazbe nastali uglavnom upotrebom umjetne inteligencije i/ili bez znatnog doprinosa ljudskih autora; u tom pogledu ističe da treba raditi na tome da potrošači budu dobro informirani i naglašava potrebu za uspostavom jasne, pravodobne i vidljive oznake kako bi se javnost informirala o djelima stvorenima isključivo uz pomoć umjetne inteligencije koja ne uključuju izražavanje osobnosti ili kreativnost autora;
26. pozdravlja dijalog među dionicima kako bi se riješio problem širenja uvjerljivog krivotvorenog sadržaja (tzv. deepfakes) na platformama za internetski prijenos glazbe te poziva da se uzmu u obzir interesi svih autora i izvođača; podsjeća ne to da je uvjerljiv krivotvoreni sadržaj rezultat modela i aplikacija umjetne inteligencije koji mogu upotrebljavati identitete, glasove kao i prikaz autora i izvođača bez njihova pristanka; poziva na intenzivniju primjenu alata za identifikaciju kako bi se otkrili uvjerljivi krivotvoreni i manipulirani sadržaji te poziva na uspostavu lako dostupnih mehanizama za prijavljivanje za autore, izvođače i druge nositelje prava;
27. ističe da bi autorima, izvođačima i drugim nositeljima prava trebalo dopustiti da pridrže i licenciraju prava za upotrebu svog djela za obuku, projektiranje ili razvoj umjetne inteligencije izvan okvira znanstvenog istraživanja; u tom pogledu naglašava potrebu za transparentnošću sadržaja obuke zaštićenog autorskim pravom za potrebe generativnih sustava umjetne inteligencije kako bi se osigurala njegova usklađenost s primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom o autorskim pravima; ističe da stoga dobavljači takvih generativnih sustava umjetne inteligencije moraju dokumentirati i objaviti dovoljno detaljan sažetak o upotrebi takvih podataka za obuku, bez obzira na to gdje se obuka sustava odvija, kako bi se omogućila pravilna primjena iznimke u pogledu

rudarenja teksta i podataka predviđena pravom Unije o autorskom pravu;

Perspektive

28. poziva Komisiju da osnuje europski opservatorij za glazbu, koji bi služio za informiranje o glazbenim tržištima u Uniji, za što bi prikupljao i analizirao podatke u državama članicama, kao i za analiziranje i izvješćivanje o pravnim pitanjima koja utječu na glazbeni sektor, posebno na tržište internetskog prijenosa glazbe, s ciljem daljnjeg razvoja sektora;
 29. poziva Komisiju da dodatno unaprijedi program Kreativna Europa, u prvom redu sveobuhvatnim djelovanjem u vezi s glazbom;
 30. naglašava da glazba ima velik potencijal za daljnje promicanje europske kulture, povijesti, baštine, vrijednosti i raznolikosti; smatra da glazba također može doprinijeti mekoj sili Unije; ističe da bi Unija trebala biti snažno usmjerena na promicanje europskih umjetnika u trećim zemljama; u tom pogledu poziva Komisiju da razvije sveobuhvatnu europsku izvoznju strategiju europskih glazbenih djela;
 31. poziva Komisiju da uspostavi strukturirani dijalog među svim dionicima kako bi se raspravljalo o aktualnim pitanjima koja utječu na tržište internetskog prijenosa glazbe, da s dionicima surađuje kako bi se iznašla zajednička rješenja za pravedniju raspodjelu prihoda ostvarenih u okviru platformi za internetski prijenos glazbe, osobito za autore, izvođače te neovisne male i mikroproducente, kao i na to da usporedno predstavi očekivane zakonodavne prijedloge o transparentnosti algoritama i isticanju europskih glazbenih djela;
 32. poziva Komisiju da razmotri uvođenje europske industrijske strategije za glazbu kako bi Unija sudjelovala u promicanju raznolikosti svojih umjetnika i njihovih glazbenih djela, s naglaskom na snazi i raznolikosti europskog glazbenog sektora, poticanju manjih aktera, povećanju ulaganja, većoj izloženosti umjetnika i kvantificiranju rezultata;
- o
- o o
33. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Ubrzanje digitalne transformacije s kojom se suočavaju naša društva dovodi do neusklađenosti u tradicionalnim društvenim odnosima, a zbog same brzine tih promjena katkad je teško iznova uspostaviti ravnotežu ili ih transformirati. Neravnoteže su utjecale na sva tržišta, pri čemu su u nekim slučajevima djelovale snažnije nego u drugima. Ni kulturni sektor nije ostao pošteđen tih promjena. Niz čimbenika, kao što su pojava internetske potrošnje (i posljedično problem digitalnog piratstva), veliko povećanje broja djela dostupnih na globalnoj razini i s time povezan porast potrošnje i tržišnog natjecanja, upotreba novih alata u procesu stvaranja, eksplozija razvoja umjetne inteligencije, dolazak na scenu „virtualnih svjetova” ili metaverzuma doveli su do uspostave novih odnosa među sudionicima u vrijednosnom lancu, ali i do nestanka nekih aktera, odnosno pojave novih. S obzirom na poznatu fragilnost i prekarnost kulturnog ekosustava i na spomenutu brzinu promjena kao i nedostatan i zakašnjeni odgovor pravne strukture, razumljivo je da je taj sustav snažnije pogođen od drugih te da i danas u većoj mjeri trpi posljedice u svojim nastojanjima da se prilagodi novoj stvarnosti, uglavnom u pogledu uvjeta za umjetnike i stvaratelje, ali i cijelog lanca vrijednosti.

Možemo reći da je glazba jedan od podsustava kulturnog sektora koji su prošli kroz najkorjenitije promjene. U samo nekoliko godina s gramofonske ploče ili CD-a prešli smo na masovnu internetsku potrošnju. Građani danas glazbu slušaju na internetskim platformama koje posluju na globalnoj razini i stavljaju na raspolaganje milijune glazbenih djela (do 300 milijuna). Čak i model muzičkog radija danas gubi na važnosti. U svijetu se nikad dosad nije konzumiralo toliko glazbe i nikad nije bilo toliko pristupa beskonačnom broju umjetnika, stilova i glazbenih formi. Glazba dosada nije predstavljala ni toliko velik gospodarski „zalogaj”. Međutim, to stanje stvari obilježava i njemu svojstven paradoks: uvjeti za stvaratelje i izvođače nikada nisu bili toliko nesigurni, uz iznimku nekolicine vrlo uspješnih umjetnika, a raznolikost među publikom najpopularnijih stilova nikad nije bila manja.

Svjedočimo ekstremnoj komodifikaciji glazbenog iskustva, u kojoj stilski najrjeđe forme dobivaju sve manje prostora i u kojoj jezike kojima govori manje ljudi obilježava sve manji prostor za potrošnju, čak i u zemljama u kojima su nastale. Stvaranje velikog internetskog glazbenog tržišta na globalnoj razini dovelo je do sve jednoličnije ponude, nastale na temelju popisa preporuka i algoritmima, koji u sve većoj mjeri uniformiraju ukus publike.

Autorima ili izvođačima manjinskih ili eksperimentalnih stilova teško je postići vidljivost na platformama s masovnom glazbenom ponudom. Izostanak imena s popisa glavnih preporuka ili početnog zaslona platformi za dotičnog izvođača ili autora znači irelevantnost. Čak ni radijske postaje danas više nemaju veliku moć pri plasiranju novih imena na tržište, a jedina su još alternativna druge društvene mreže, koje pridonose osiromašenju umjetničkog doživljaja.

Potreba za prisutnošću u sustavima za preporučivanje dovela je do praksi kao što je tzv. „payola”, oblik podmićivanja pri kojemu autori prihvaćaju manju naknadu u zamjenu za veću vidljivost. To je u svakom slučaju loša praksa, pogotovo ako uzmemo u obzir da su tantijeme koje stvaratelji i izvođači dobiju za upotrebu djela u sklopu usluga internetskog prijenosa iznimno niske. Umjetnici čija se djela godišnje reproduciraju stotine tisuća puta, ne mogu zaraditi za život od tog medija, pa izvor dodatnih sredstva pronalaze u nastupima uživo,

davanju poduke ili drugim aktivnostima. Takva je situacija neodrživa.

Nužno je provesti temeljitu analizu vrijednosnog lanca glazbenog sektora, utvrditi gdje su točno neravnoteže te uvesti korektivne mjere uz pomoć pravnih mehanizama i/ili kodeksa dobre prakse. U analizi stanja ne bismo se smjeli voditi predrasudama niti se bazirati na mitovima ili demonizaciji određenih aktera na glazbenom tržištu. Svi oni imaju važnu ulogu i, u svakom slučaju, svi će imati koristi od uravnoteženog djelovanja kako bi se osigurala održivost te pojava novih umjetnika i glazbene ponude.

„Ujedinjena u raznolikosti” moto je Europske unije. Ta rečenica, s prve stranice Ugovora o Europskoj uniji, podrazumijeva dva temeljna tumačenja, od čega je jedno tvrdnja, a drugo mandat:

- upravo se kroz kulturu uspostavljamo kao civilizacijski projekt, a Europska unija bez kulture kojom doprinose sve njezine ljudske zajednice samo je prazna ljuska lišena duše
- dužnost je EU-a jamčiti tu raznolikost, bez koje projekt nema smisla; raznolikost se ne održava samo u jezičnom ili etnografskom području već i u zaštiti vrlo bogate kreativne sile naših društava.

Na temelju tog dvostrukog tumačenja naše deklaracije Europska je unija u više navrata regulirala područje zaštite kulturnog djelovanja te prava umjetnika i stvaratelja, i u fizičkom i digitalnom okruženju. Sada treba poduzeti mjere kako bi se osigurala održivost glazbenog sektora i omogućilo stvaranje bogatstva, ne samo duhovnog već i gospodarskog. Ovo izvješće s preporukama sastavili smo u Odboru za kulturu Europskog parlamenta kako bismo ispunili svoje dužnosti u smislu ostvarenja zadanog cilja te smo u suradnji sa sektorom pripremili vrlo elaboriran tekst, čija je svrha utvrditi nefunkcionalnosti ovog tržišta i predložiti rješenja postojećih problema.

„Život bez glazbe naprosto je pogreška, umor, izgnanstvo”, rekao je Nietzsche. Ta čarolija, o kojoj je također govorio Nietzsche, glazba, vjerojatno je najmetafizičkije, najneobjašnjivije i najneshvatljivije umjetničko iskustvo koje ljudi mogu doživjeti. Na nama je da učinimo sve u svojoj moći kako bi Europa sačuvala tu magiju.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
AEPO-ARTIS GESAC, European Grouping of Societies of Authors and Composers ECSA, European Composer & Songwriter Alliance IFPI, International Federation of the Phonographic Industry IMPALA, Independent Music Companies Association (IMPALA) ICMP, International Confederation of Music Publishers (ICMP) IMPF, Independent Music Publishers International Forum EMMA, European Music Managers Alliance CreativityWorks! CISAC MIDEM+, Marché International du Disque et de l'Edition Musicale Fair MusE consortium PEARLE SGAE, Sociedad General de Autores y Editores de España Warner Music Station Madrid Promusicae, Productores de Música en Espana AIE, Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes de España PRSforMusic: Mechanical-Copyright Protection Society & Performing Right Society. Digital Music Europe Spotify Apple Music Amazon Google. Youtube Sony Music Entertainment Universal Music Group European Coalitions for Cultural Diversity Métamusique Music Rights Awareness Foundation Salt Pivotaleconomics.com

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 23 - : 3 0 : 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Chiara Gemma, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Niklas Nienaf, Marcos Ros Sempere, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Łukasz Kohut, Marcel Kolaja, Emmanuel Maurel, Wolfram Pirchner, Rob Rooken

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

23	+
ID	Catherine Griset
NI	Andrea Bocskor
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Wolfram Pirchner, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Lukasz Kohut, Marcos Ros Sempere
The Left	Niyazi Kizilyürek, Emmanuel Maurel
Verts/ALE	Niklas Nienab

3	-
ECR	Rob Rooken, Andrey Slabakov
Verts/ALE	Marcel Kolaja

1	0
ECR	Chiara Gemma

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani